

Jekabaara

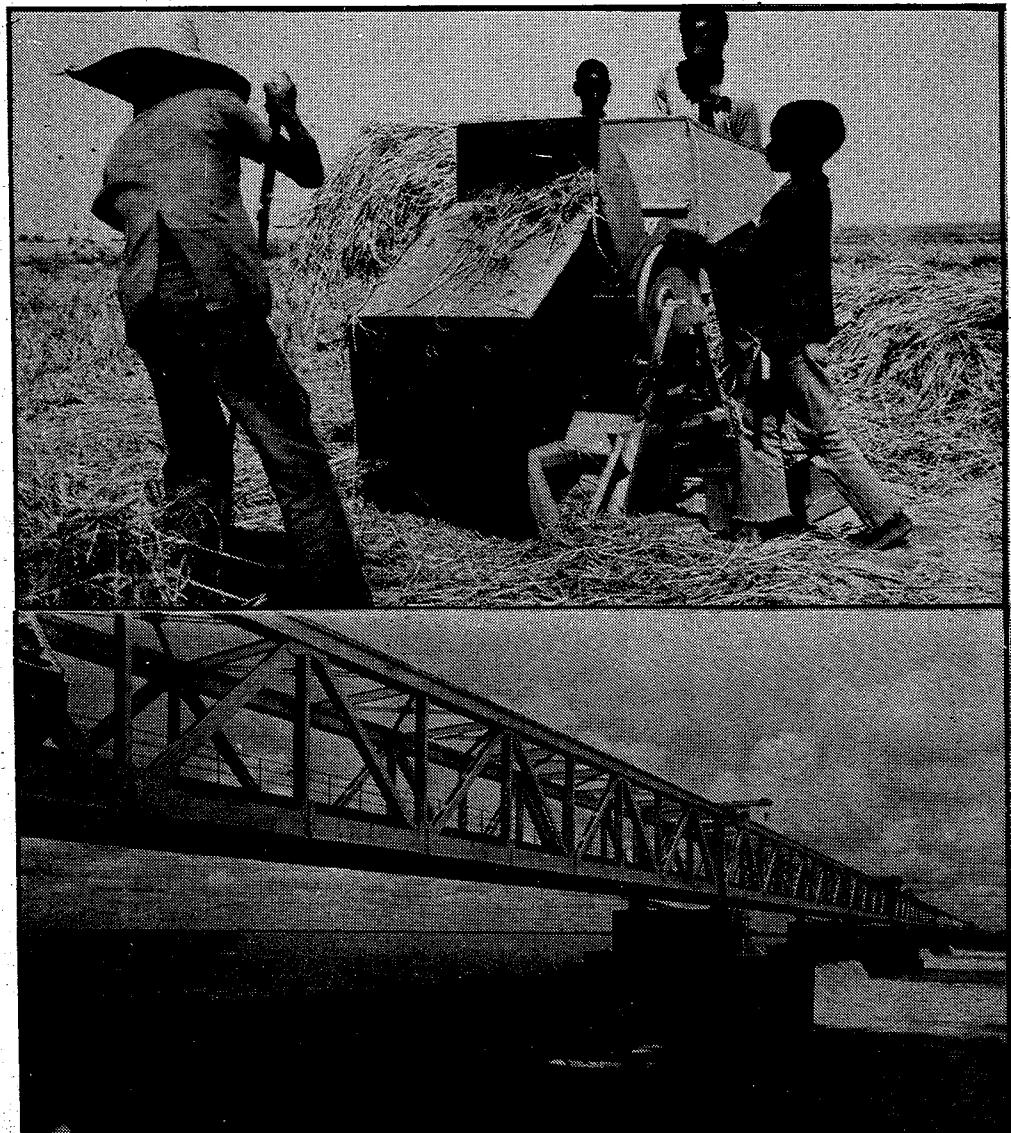
Jamana

Cikela ceman na musoman kunnafoniseben

Faamuya

Yiriwaton

boko 54 nan d. 20
1990 SAN KALO WOLONWULANAN

OFISI CIKEMARA

Dakunw

N° 2
Jekabaara, i bisimila Ofisi
cikemara kono !

N° 3
Ofisi nizeri

N° 5
N'i ma dugukolo son,
dugukolo t'i son de !

N'i y'a men maloforo,
ji de don

N° 6
Poynw

N° 7
Balukukan nata Ofisi kono.

N° 8
Nono cikckalanyoro.

N° 9
Kalakaw nacogo jamana in
kono

Ofisi hogondan nafama.

N° 12
Banbugu Nji

n e b i l a

Jekabaara ! i bisimila ofisi cikemara kono.

I nana i na tuma na.
 An ka mara kono, dōw tun b'a fo
 k'olu te foyi kalama. U te kunnafoni foyi soro.
 U tun b'a fo yersé k'olu jatelen te bari mögo si
 t'olu ka baara geleyaw kalama.
 O bëe n'a ta, son ni son; u be mögo tow ka
 Kibaruya men, ka sebenw kalan u ka baara
 Kelenw ni ketaw kan.
 Mun dun y'o ke ?
 An mana misali ta dönnikelaba do ka seben kono,
 an b'a kalan ko : «farafinna seneke law ka kan ka
 demen walasa u be se ka nogon kumanogonya
 ka bo nogon kalama. O de b'a to u ka kewalew be
 sankorota, k'u kan labila. O siratege la, jekafö be na,
 hakili falen-falen be ke wa soro be yiriwa..»
 Nin wale in de tun te ke ofisi kono. Kabini tubabu tile la
 kumada si tun te ofisi seneke la bolo, k'o sabu ke
 nemogow ka baara kecogo n'u ka maracogo ye.
 Nka bi, n'an y'a laje ji nemajolen na, an b'a ye k'a
 faamu ko seneke law ka netaa fiñe kura min cira 1984 san na,
 o ye barikaba soro ka yelemba caman don seneke law
 ni seneke kuntigiw ka kewalew la.
 Foro kene caman labenna ka ne.
 cike minen caman be soro nogoya la.
 Soro be ka jidi sira bëe fe.
 Duguyiriwatow be ka yiriwa ofisi mara bëe kono.
 fiñe kura in min togo ko «hakili falen-falen ni yereslaben»
 o kelen be ka ofisi seneke la sankorota kosebe.
 O siratege la, Arajo Mali baarakelaw nana ofisi kono
 ka seneke law kumanogonya. Jemukan nafama caman fora
 maloseneñe kan, balikukalan kan ani keneña ni sariya
 sabatili kan. O wale kera fayidaba ye barisa dugu caman
 y'u ka kumakanw lamen arajo la.
 Bi hakili falensira kan ani kunnafoni jenseesira
 kan, jekabaara fana nana ofisi kono.
 o diyara an ye kosebe.
 i bisimila . An n'i be kun.
 i na ke kalan sinsinbereken do ye
 duguyiriwatow kono.
 An ka cikelaw na se k'u hakilinataw
 seben ani k'u kalan jekabaara
 kunnafoni seben kono.

Sidi Lamini Samake

Ofisi nizeri

Ofisi Nizeri ye Mali malosene cikedaba do ye min be Segu mara la. A nemogoyaso be Segu dugu kono nka a ka baara fanba be ke Nono kafo ni Masina kafo kono.

Ofisi tariki :

Keleba folo min kera dije kono k'a ta 1914 san fo 1918 san, o ye geleya caman lase faraje jamanaw ma.

Faransi n'o ye Mali marabaa jamaa ye, o ka geleya do tun ye koori ko ye. O la, o ye jatemine ke a ka jamaa maralenwkan walasa a be se ka geleya in kel. 1925 san na, Belimu n'o ye tubabu d'onnikela do ye, o ka jatemine bora Sudan Saheliyanfan kan.

1929 san na, Belimu naniya folo tun ye ka forokene taari 960 000 laben koori ni malo sene kanma. O hakilila de kera sababu ye ka Ofisi nizeri bange 1932 san zanwuye kalo tile 5.

K'a ta o san na fo ka n'a bila Mali ka yere ta la, Ofisi nizeri tun ye tubabuw ta ye. 1961 san Mekalo tile 19, Ofisi kera Mali ta ye.

O kelen, Ofisi ye koorisene dabila k'i fanga da malosene kan walasa dun-ka-fa be sabati Mali kono. 1966 san na sukarodialan daminena duga-bugu timikalasene fana daminena. Sukarodialanyoro kura do dayelela Siribala.

1984 san na sukaro dilanyoro fila bee tigera ka bo Ofisi la k'u bila u yere ma.

Bi Ofisi fana kera a danma cikeda, ye min ka kan ka se a yere koro k'a sabu ke malosene ye.

Forokene dilannen ye taari 54 000 ye nka taari 43 000 de be sene malo la. Senekelaw be nakosene fana ke. Nakoforo be taari 1196 bo.

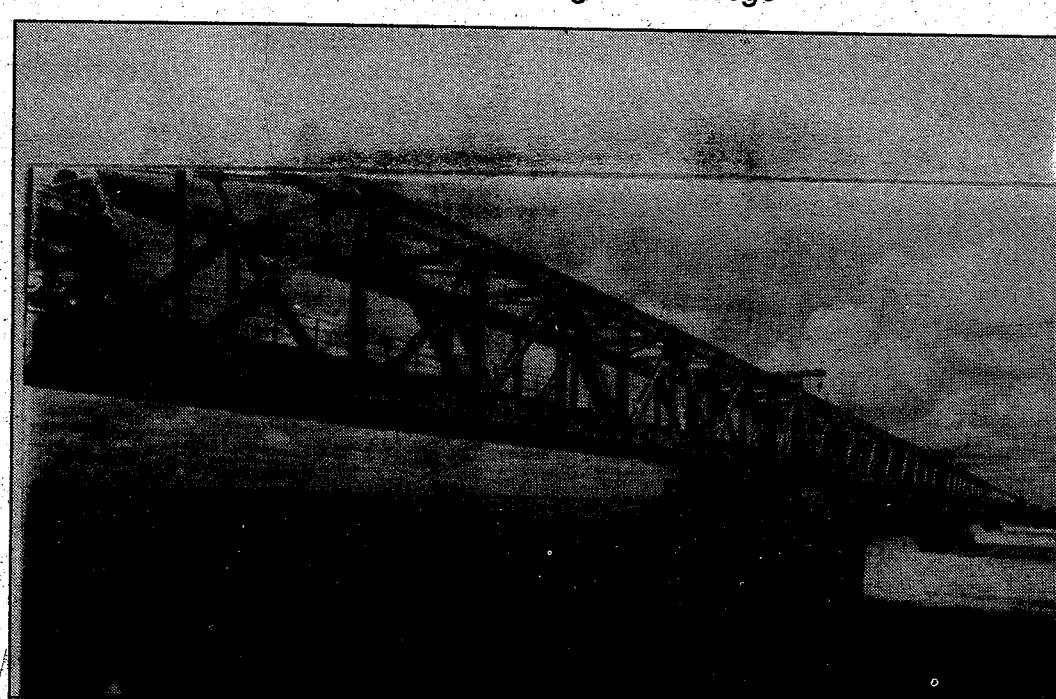
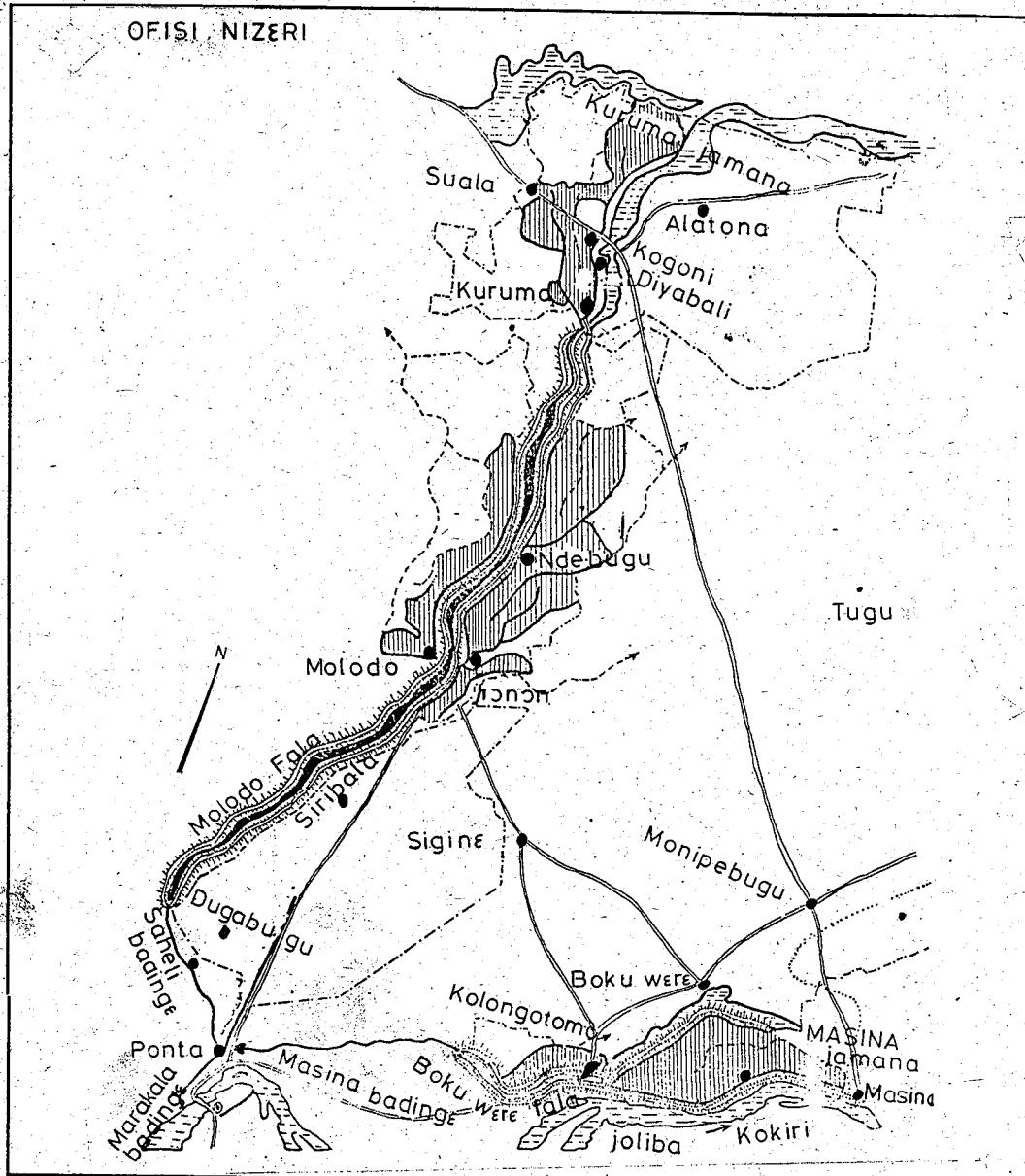
Ofisi ji ko :

Ofisi sigilen be sahelijamana kono. Sanji nata ka dogo. A jiri fanba bee ye nsirasun, njonisunw ani binw ye.

Malosene te taa ji ko. O de kanma barasiba do dilanna Marakala baj Joliba kan. O barasi de be ji ton k'a koron walasa a be walankata k'injesin Ofisi kolon duguw ma.

1932 san na o barasi baaraw bee

"Ofisi" Kunnafonni

Marakala barazi

"Ofisi" Kunnaфони

banna. Badingew senna ka bo baji in na ka t'u bila falaw la i n'a fo Molodo fala, Bokiwère fala.

Daga kolow labenna ka jisira misenw sen.

Ofisi labencogo :

Ofisi nemogoya so be Segu. A kuntigi ye Musa Lewo Sidibe ye. Nka Ofisi kunko fobaga ye mog 12 ye. Olu nemogoba ye Isaka Dambele ye.

Baarabolo 10 de be Ofisi la. Senekelaw tilannen don cikemara 5 ye, minny ye :

Masina cikemara dugu 42

Nönön cikemara dugu 26

Molodo cikemara dugu 20

Ndebugu cikemara dugu 25

Kuruma cikemara dugu 37.

O bee lajelen ye dugu 150 ye ani ga 110 000 ye.

Ofisi senekelaw : San danmado in kono, senekelaw y'u cesiri kalan fe. Duguw kera dugutonw ni duguyiriwatonw ye. O bee lajelen ye 150 ye. Bi baara caman be ke kalanden jolenw fe.

Ofisi ye jateminé ke ka baara do lateme dugutonw ni duguyiriwatonw ma, i n'a fo :

malogosi, sannifeere ani fen caman were.

Senekelaw yere ye baara caman ke dugu kono : magasanw ni kalsowjoli, nafolokow nenaboliani demen donni nogon ma walasa duguw ka yiriwa.

Ofisi demenbagaw

waati kera Ofisi kono, sorò jiginna kosebe.

Jibolisiraw ni dugukolo bée tinen. Geleya caman sera Ofisi ma.

O la Ofisi ye wele bila diné demenbagaw jekuluw ma.

O Kelen, Olandi jamana foto de ye wele jaabi.

O demen nesinna dugukolo dilanni ma, jisiraw laboli ma ani cikekalan ma.

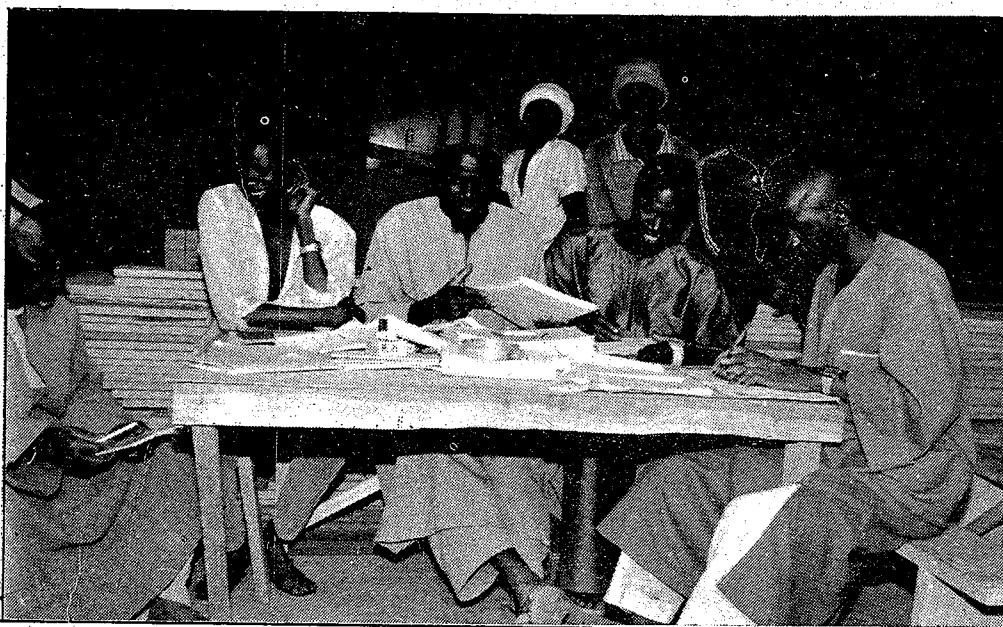
Demebaa werew nana fara Olandi jamana kan.

O demen kera sababu ye ka cikeminenko nogoya i n'a fo sari, erisi, malogosimasin.

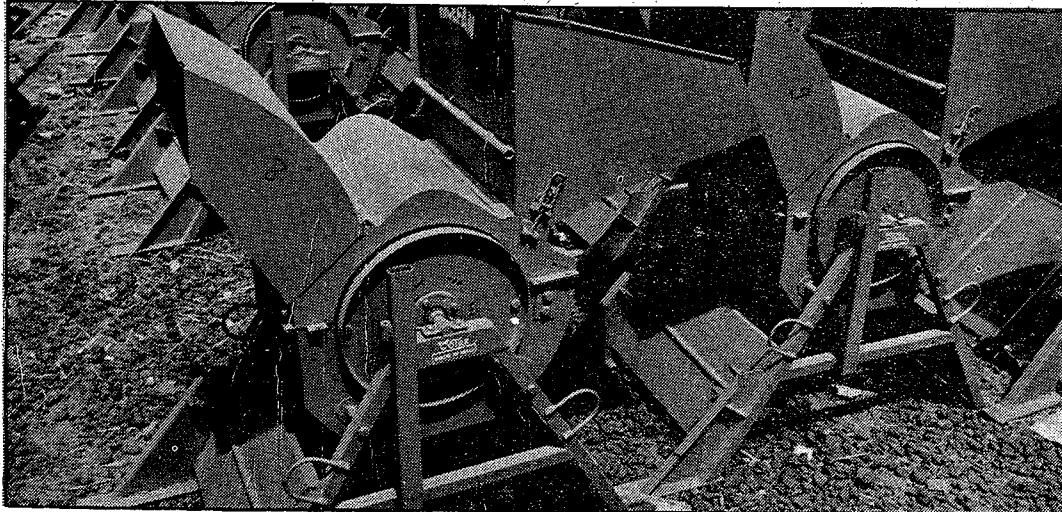
Bi dusu kura donna senekelaw la. Sorò be ka jidi, lafiya be ka don Ofisi kono.

Seku Sise

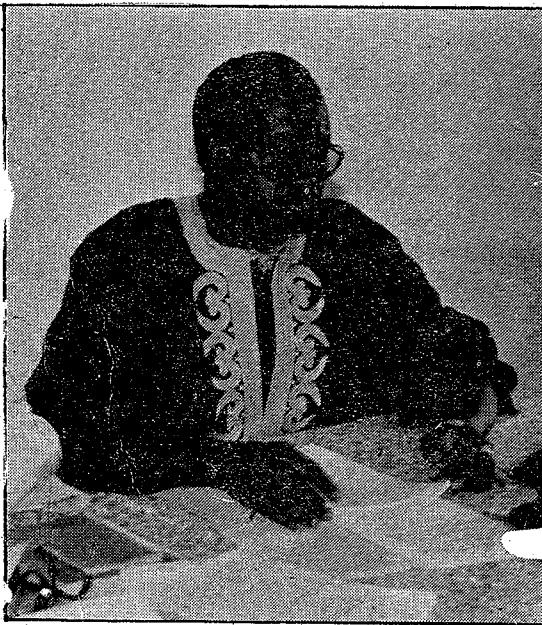
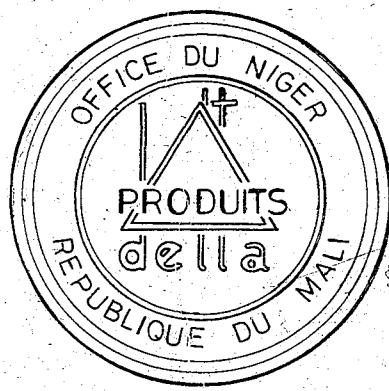
Ofisi cikekalanso Nönön.

Sannifeere sebenw labenni dugumogow fe

Malogosimasin ye "Ofisi" demenbagaw ka demen dɔye.

""Ofisi" kuntigiba Musa Leo Sidibe

"Ofisi" Kunnaafoni**N'i ma dugukolo son, dugukolo t'i son de !**

Malo ye nimafen ye, min b'a balo ta dugukolo kono. Fen o fen, ni do be bo a la, fen te far'a kan, a be ban. Malo sene o sene, a be do bo dugukolo la.

Dugukolo barika be ban. O la, an ka kan ka nogo don, ka dugukolo labo, o b'a to a barika be segin a ma.

I - Nogo suguya joli b'an bolo Ofisi kono ?

Nogo suguya fila b'an bolo Ofisi kono.

Folo : *tolinoggo*, olu ye :

- babo, sagabo, misibo sununkunnogo, o n'a nogoconnaw.
- malokalatolilen senekelaw fe. O ye tolinoggo dilannen ye an fe ni bagannoggo ni malokala ye.

Filanen : *Tubabunoggo*, n'olu ye :

- tilemisinoggo
- nogo finman
- nogo jeman

II - Malonogo hake n'a donwaati min jinin don Ofisi kono malonogo hakeko la, ani nogo donwaati, o ye nin ye :

tolinoggo : o wotoro ne 20 fo 60

taari kelen, san saba o san saba. O ka kan malo suguya bee la. O be don foro la sani laburu ka damine.

Nogo finman : o donnib'e bo fen caman na.

Folo : maloturuta : n'an be malo turu, nogo finman kg 100, n'o be ben bore fila ma, o be seri tari kelen na, tile saba sanni malo turu don ce.

Filanen : malojan seri : nogo finman kg 50, n'o ye bore kelen hake ye, o be don tari kelen na, laburu waati.

Tilemisinoggo : o kilo 300 n'o be ben bore wooro ma, o be don tari kelen na, laburu waati.

An k'a bila an hakili la.

nogo finman ani tilemisinoggo, olu fila bee ka nafa dita ye kelen ye malo ma. Ni mogo min y'a kanu k'a do la kelen don, to kelen don kun te tuguni. Nka an k'a to an hakili la, ko tilemisinoggo soro ka di, a songo ka nogo fana.

Nogo jeman : o doncogo be bo malo suguya, an'a baara cogoya la.

Malosurun turulen : o nogo

jeman donta ye kg 150, n'o ye bore saba ye walima kg 200, n'o ye bore naani ye tari kelen na, ni foro labennen don ka ne.

Malojan turulen : nogo jeman donta be ben kg 100 ma, n'o ye bore fila ye.

An k'a bila an hakilila :

ko nogo jeman be don waati fila malo koro :

- tila folo be don malo ciwaati, bin bolen ko.

- tila filanan be don malo kurusigituma, bin bolen ko.

Malo serilen : nogo jeman kg 100, n'o ye bore fila hake ye, be don siye kelen malo ci tuman na, bin bolen ko.

N'an ye nin kunnaafoni ninnu labato, a ka c'a la, an te bone an ka nogo la.

O temennen ko, an be soro ke. N'i ma dugukolo son, dugukolo t'i son, k'a d'a kan, malo te soro ke, n'a ma balo ka ne.

Seku Sise
Ofisi kalanso
Loron.

N'i y'a men maloforo, ji de don !

An k'an don ko Ofisi cikemara kono, jidon labatoli, o ye soro sira do ye.

Ji de be ton Marakala barasi la ka soro ka walankata faalaw kono ka Ofisi kolondugu magen.

Bi-bi in na, o jiko mankan ka bon kosebe Ofisi cikemara kono k'o sabu ke cikela caman be yen, u labennen te. U bee b'a fe ka ji don waati kelen na u ka forow kono.

Dow sago ye tintinmayorow ka ji soro ka wasa ani ka binjugu k'e ni ji ye. O ko ka gel'en.

Mankan o mankan be jiko la, o ye labenbaliya de ye.

Ni labenw kera, forow be ji soro joona, waati surun fana kono. O laben minnu ka kan ka ke, olu file ye :

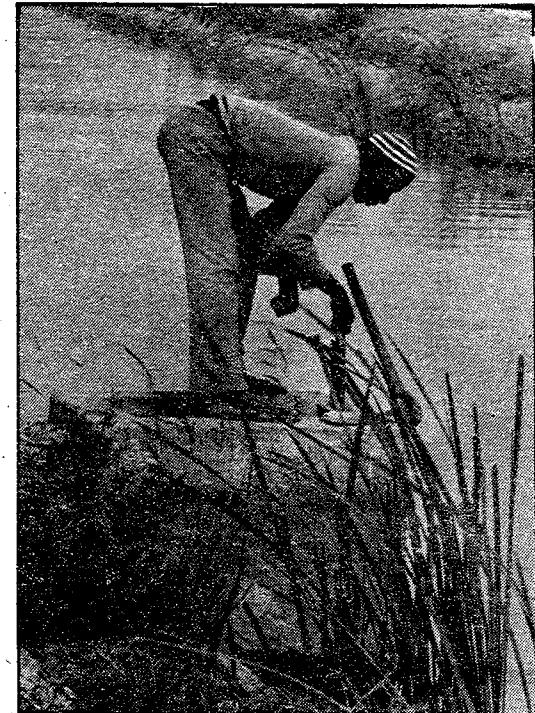
- Folo : ka foro kene tilan kono ni kono ka tintinmayorow ni jiginjiginmayorow bo nogo na ; ka keneb bee dalakeje.

- Filanan : ka digeti (n'o ye banni ye) jenemaw gosi, k'u kolosi ani ka jidondaw latopoto sanga ni waati bee walasa ji kana tije.

- Sabanan : ka jidon boloda (n'o ye k'a donnib'e tuuru sigi sen kan). Ka kolosili ke walasa sariya sigilenw ka labato bee fe.

N'o kera jiko geleya be nogo ya. An ka foro be ji hakema soro a jema. An nimisi be waşa. Binjugu k'e be nogo ya w'an ka soro be jiidi.

Bakayi jara ka bo
Kolodugu kura
Loron.

Ji tilali falaw ce

Dɔ be du dɔn, o te dudadu dɔn.

Don dɔ la, ce fila wulila k'u be taa
diŋe dɔn.
U selen dugu dɔ soda la, u y'a soro
safin ncinin
dɔ be ka saba dɔ gosi.
U ko : ce ! nin ye kabako ye !
U donnen dugu kono, u sera ma-
sake ma
k'a jefo o ye.
U y'a soro misi do tun fagalen ma-
sake bara.
U ye masake jininka :
«misi yoro jumen ka di ni misi yoro
bees ye ?
misi yoro jumen ka go misi yoro bees
ye ?»
Masaka y'u jaabi :
Folo : sa fila ninnu ye : nkalon ni
tijne de ye.
nkalon mana boŋe cogo o cogo,
tijne ncinin be
se a la.
Filanan : son de ka di sogo yoro bees
ye.
Son de ka go sogo yoro bees ye.
Mogo ne, i son don
Mogo tijne, i son don

Bakayi Jara ka bɔ
kolodugu kura lonocon.

An ka nin to an hakili la.

Ni senekela min b'a fe
ka binjugu kele
ka kongojugu kele
ka segenjugu kele
i be malo turu
Bawo tuwalen be mogo deme
ka bɔ kɔlɔn kono cogo min na,
malo turu be senekela binnen
la wuli o cogo de la.

Bakayi Jara ka bɔ
kolodugu kura lonocon.

Jekafo ni jekabaara ye daamu ye.

Den yaaalabali k'ale fa ka jɔton ka
bon,
nka n'a yaalala, a be jɔton ye min
ka
bon n'a fa ta ye.
nin kuma b'a jira ko : «mogo kelen
ko
te ko barikalen ye. Mogo kelen ye
ko
dɔn cogo o cogo, a ka dɔnniya be
bila dɔ ta kono.
Dɔnniya te barika soro n'an ma
je k'a fo, ka je k'a ke.
Jekafo ni jekabaara ye daamu ye.

Kolɔnninkaw.

Poyi : yelen :

an be seneké,
an tun t'a damine waati dɔn.
an tun te sumansi don waati dɔn
an tun te suman jugu kele waati dɔn
an tun te suman demenanw ke
waati dɔn
«ee» nbadenw kalan ka di.
Sisan
an b'an ka sené damine, a waati la,
an b'an ka sumansi don, a waati la,
an b'an ka suman juguw kele, a
waati la,
an b'an ka suma demenanw ke, a
waati la
an b'an ka suman ladon, a waati la.

balikukalan ye baaraw nogoya,
ka soro yiriwa.

Yerɛdɔn

Ni mogo te ton bɔ,
i ma ke ton kan,
ton ma k'i kan,
i be ke tonkunni ye.
yerɛdɔn kɔro ka di
nka mogo te se k'i yere dɔn fi k'i
yere jini.

Ofisi Kunnafonî

yere dɔn te soro kalanbaliya kono.
Fosi ma hasidiya caya farafinna fo
kalanbaliya,
Hasidiya de ye yere dɔn baliya ye
yere dɔnna te hasidiya ke abada.
Fɔlo mogokɔrobaw tun ma kalan,
nka,
u tun b'u yere dɔn. O la an k'a dɔn
ko :
Hadamadenya te ne fo bee k'i yere
de dɔn ;
Du te se ka dilan fo dudenw k'u
yere dɔn ;
Dugu te se ka dilan fo dugudenw
k'u yere dɔn ;
Jamana te se ka diya fo jamana-
denw ka se
k'u yere dɔn.
An balimaw yere dɔn sira dayelela
balikukalan fe
a meenwa. An k'an cesiri o fe wala-
sa yere dɔn
be sinsi jamana kono, ka jamana-
denw bɔ nogɔ la;

Usumani kulubali ka bɔ
Seriwala km 30 lonocon.

musoya te mone ye.

Ko ! musoya ye mone ye,
musoya te mone ye.
ko ! muso te mone bɔ,
muso be mone bɔ,
kalanbali de te mone bɔ.
An tun be dɔgo jinjin ka galala fini
san, ka safune san.
An dugu musow tun be baara ke,
soro tun te dugu kono.
kalanbaliya ye dibi ye.
An y'a ye furu te faso kan kalanni
sa.
An kera kulu ye, ka faso kan kalan.
An tun te galadon cogo don,
An tun te safune dilan cogo don,
Nka bi an musow b'an ka fini don
gala la k'an ka safune dilan an yere
ye.
N'badenw,
Mali musow,
Farafinna musow
A'ye na, an ka kalan.
muso kolon de ko musoya ye mone
ye.
musoya te mone ye.

Ofisi Kunnafonni

Balikukalan nafa ofisi kono.

Balikukalan nana anw
bo bolo la.

An tun be kalanbaliya
dibi min na, o farala.

Jaa ! ni mögo ma kalan,
i be jonya juru la.

A ko dabora anw fe san.
min na, balikukalan nafa
wulila faari k'i jo.

O misali döw file nin ye.

Anw ka senekeduguw
bees kera duguyiriwatonye.

Seneke law labennan
don ton kono k'u ka baara
ketaw menabu u yere ma.

Folo an tun sirilen don
baarada caman na. Bi o
bora a la. An ka ko bees ye
an yere ye. A kera ji donni
ye a waati n'a cogo la a
kera laburukecogo numan
n'a waati ye, a kera
nogodon ye, a kera
nakobaara ni baganmara
kecogo ye ani kungo laka-
nani fo ka na se saniya ni kene ya baa-
raw ma, anw yere de be nin bees ke k'o
sabu ke balikukalan ye.

Bi an be se ka jate caman mince an
ka baaraw kan k'a damine malogosi
siraw la, ka taa peselikow la, fo juru-
donkow ni soro cogoyaw la.

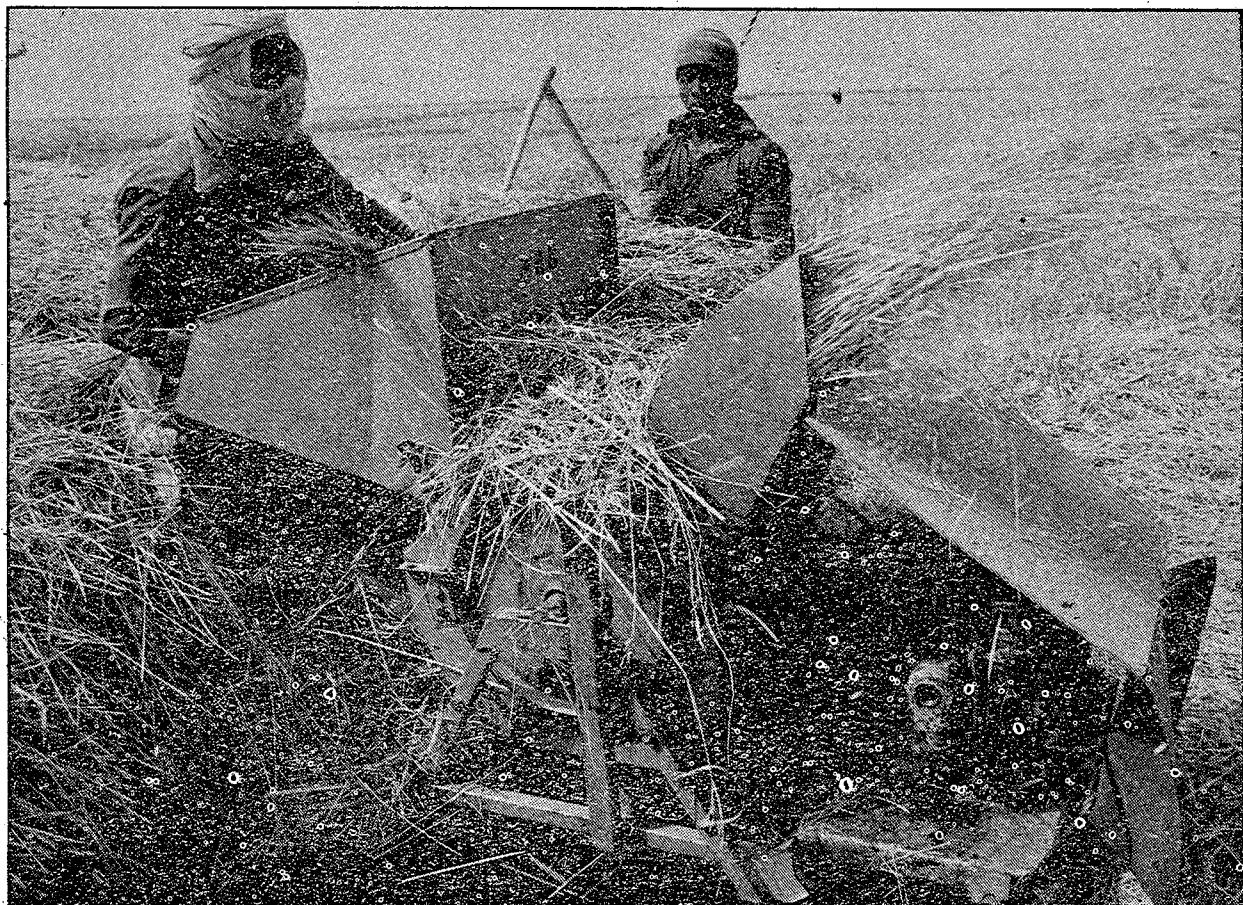
Juruko sira la, seneke la camantun
te se k'a ka juru

Sara ka ban k'o sababu ke kalan-
baliya ye. Aw yere k'a laje :
«seneke minen juru be don i la, sari,
misiw, malosiw ani fen caman were i
dun ma kalan. olu songo kasabi
sebennen t'i bolo. E be to

Jate fu mince na i kun fe. O be na ni
mun ye ?

Ko filate se ka sara walima soro be
dogoya, K'a d'a jatemin baliya kan.»

Otuma na, anw be wele bila ka taa
cikela bees ma : seneke la, baganma-
rala, monnikela, bololabaarakela hali
gadonmusow, bees k'i cesiri balikuka-
lan fe.

Balikukalan nafa do ye duguw ka malogosi y'u yere ye.

Musow ka netaaton nogonyekene

A nafa te se ka fo ka ban. A dogo-
len te mögo si la

bi. Ale de be soro jiidi, ka netaa
sabati, ka

ben, keienya ni hadamadenya sinsi

Amadu kulubali ni Yaya Tungara
ka bo tigabugu N°5 nonon.

Ofisi Kunnafoni

Nōnōn cikēkalanyōro

Cikēkalanyōro in dayelenna 1980 san na ni Olandi jamana ka dēmēn ye. Akalanfanbantun bē cikēdōnniya dōron de kan. Kalandenw tun bē kalo kōnōntōn de ke kalan na. A tun jēsinnen bē cikēkuntigw de ma. O tora sen na fo ka se 1987 san ma. O san de la, kuntilenna kuraw donna kalanko la.

- A fōlō, kalan bē ke cikēlaw yiriwaliisira bē kan. A ka kan cew ni musow bē la. A ka kan cikēlaw ni cikēkuntigw bē la.

- A filanan, kalan kuntaala surunnyana. A janyanenba ye dōgokun fila ye, walasa kalan kana cikēlaw ka baara kētaw tijē.

- A sabanan, kalankeyōro in yere b'a ka musakaw ta. O de kanma, kalan o kalan bē ke yen, a bē bē sara. Taalen nē fe, kalanyōro in bē na a jēsin balikukalan dabalikonuman ma Nōnōn cikēmara kōno.

Nōnōn balikukalan

Balikukalan daminēna Nōnōn kafo la kabini 1970 san na, «UNESCO» ka dēmēn ye. A ye sanga sōrōkosebē fo ka se 1974 san na. K'a ta o la fo 1982 san na, a conbogo canbagalen tun don, bari dēmēnaga tun t'a la.

1982 san na, Ofisi baara y'a ta k'a don a ka baara kētaw la cikēduguw la. O siratēge la. Ofisi y'a nini ga o ga

kalanden jolen ka se ka sōrōkōno. O kera sababu ye ka balikukalan sankōrōta tuguni Nōnōn cikēkafo kōno. 1984 san na duguyiriwatōnko nana balikukalan sinsi ka taa a fe. Kalan suguya bē bē ke cikēlaw kun sisan walasa u k'u yere magojefenw n'u magonesiraw dōn.

Bi-bi in na, gafeko gelya de bē yen ka jēsin kalanden jolenw ma. Balikukalan bolofara bē Nōnōncikēkafo bāarada la, o haamina koni ye ka duguyiriwatōn w lafaamuya kunnafoniseben bōtaw bakurunba sanni na, cogo min gafeko gelya bē se ka nogoya.

Nōnōn cikēda balikukalan bē boli cikēkafo minnu kan olu file nin ye : Kolongotomo, Kokiri, Nōnōn, Saheli, Molodo, Ndebugu, Kuruma ani Dogofiri.

Nōnōn Ofisi mara balikukalan kunnafoniw

"Sekiteri" tilanbolow	kan-lanso day. hake	Kalanso hake minnu bē matarafa				Kalanden hake togo sēbennen			Kalanden hake minnu bē kalan-somatarafa			Kalanden jolen hake			Kalanden jolen hake min bē labaara		
		cew	Musow	cew ni Musow	Kuru	cew	Musow	Kuru	cew	Musow	Kuru	cew	Musow	Kuru	cew	Musow	Kuru
Kolongotomo	17	9	1	1	11	301	14	315	188	1	189	136	1	137	35	-	35
Kokri	15	1	5	1	7	147	72	219	97	62	159	46	13	59	46	10	56
Nōnōn	16	12	4	-	16	312	118	430	198	47	245	93	21	114	90	21	111
Saheliibolo	10	9	-	2	11	526	6	532	311	4	315	223	22	245	90	2	92
Molodo	27	19	8	-	27	330	91	421	275	52	327	167	14	181	122	-	122
Ndebugu	35	25	5	-	30	726	190	916	357	69	426	202	15	217	143	-	143
Kuruma	19	18	5	-	23	667	203	870	441	80	521	193	9	202	173	9	182
Dogofiri	21	16	5	-	21	575	157	732	388	78	466	251	48	299	288	12	300
Mumé	160	109	33	4	146	3584	851	4435	2255	393	2648	1311	143	1454	987	54	1041

Ofisi Kunnafonni

Kalakaw nacogo Jamana in kono

U bora bendugu jamana kono ka n'u sigi yan n'o ye Kala ye.

N'i y'a men ko kala, i k'a don ko : «jokala te, gankala te, dakalate, waakala te. Kala ye kabilia de ye. A sigilen be Segu mara la ka taa woro-duguyanfan fe.

Kalakaw ni tijen min sera yan, o y'u ka forobaboli ye min togo ko : «nebaacen» Atun be son san o san ni so ye. Kala koreneda, b'a damine Pogo ka na kuwen fe, kalananpala, sirawoma, ka jigin ka na Sago fe.

Atilebifeda be wuli dilengebugu ka na cemedeli, Tumakoro, dongali, Nadaanin, Bo Masadugu, nafasi, Manale fo Molodo Bamanan.

Akogoduguyant (woroduguyanfan) b'a damine nebugu, ka na fabakoro, fabanela fo ka taa bila sokun. Dugute a nitibeci ce fo ka taa bila namina kafo la.

Ode kanma uko «ka wolo kala, ka mokala, e ma so don, e ma jiri don, e ma kungo don, e te kala yerewo lo ye».

U ka baara keta ye Senye de ye.

Seriba kulubali ka bo
Modibo cikékafo la.

Molobo II (2 nan) Sigi cogo

An k'a don ko Molodo fila de be nonon cikmara la. Molodo Bamanan ani Molodo Kura n'o be wele ko Molodo II (2 nan) walima Molodo filanan.

Molodo II (2 nan) bora Molodo Bamanan de kono ka na a sigi a danma.

A ni Molodo Bamanan ce ye kilometre 2 ye. A be a ni tilebi ce.

A ni nonon ce furance janya ye bametere 13 ye.

Molodo II (2 nan) dugutigi folo ye Sidiki Tabure ye. Filanan ye Ban Tangara ye. Dugutigi sabanan n'o ye Dawuda Tangara ye. O be dugu kunna bi.

Anw Molodo filanankaw ka baara ye malosene de ye ofisi kono, yiriwalli jekulu sigira an ka dugu kono a meennna.

O ye baara minnu ke, olu dow file

nin ye : a ye magasan kelen, baliku-kalanso kelen ani madarasa kalanso kelen jo.

Halibi anw be netaa de nini walasa faso ka bo hogo la.

An ka foli ni tanuni be maliden ceman n'a musoman bee ye.

Mameidi Tarawele ka bo
Molodo II (2 nan) Nonon.

Ofisi Nogondan

Nin ye kunnafoye ka nesin Ofisi cikélaw bee ma.

Folofolo sansene tun mana diya, Ofisi kuntigiso tun b'o ke seliba ye. A tun be senekelaw dalaje ka nena jeke. O senfe a tun be ladiyalifencaman di senekela nanaw ma.

Otunkera laada ye Ofisikono. Abe waati jan boo laada wulila k'o sabu ke, geloya ye.

Nka geloya n'a ta bee, Ofisi nemogow b'a don ko cikela nanaw ni ladiyali ka kan, bari o be dusu don cikela tow la. Ode kanma Ofisi kuntigiso b'a fe ka segin o wale kan, barisa pariti ni guferenaman ka ninini y'o ye.

Ola sa kuntigiso in y'a kanu ka nogondan ke :

Cikélaw ni nogon ce ani duguyiriatonw ni nogon ce.

O nogondanw be bol wale minnu kan olu file nin ye.

a) Folo : cikélaw ka nogondan jidonderenw ladoncogo numan. forokenew tila-tilali n'u dakejeli. tolinogo dilanni n'a donni forow la : toni hake taari la

maloturu matarafali : taari hake turulen

maloladoncogo numan : tijenifew keleli, tubabunogo donni ani binw keleli.

malokan baaraw : kanni waati

numan, buguninw dilan tuma, jokow dilan waati :

foro baaraw waati matarafali : danni, maloturu, malosi taari kelen soro hake malo la.

juru sarali kojuman : san kelen juru ni juru koro.

malo feerelen hake san malo sorolen na.

b) Filanan duguyiriatonw ka nogondan :

Faamuyali sira la :

- dugutoko ni duguyiriatonkofaa-mucogo ton nemogow fe.

- baarakesebenw mincogo (tonsigisebenw, warimara kojew, peselisebenw, o n'a nogonnaw)

*-Jekabaaraw sinsicogo dugukono.

- juru doncogo ton nemogow ka baara kecogo : tonsigiw labencogo ton sariyaw labatoli.

c)donkow ni farikolo nena je nasi raw

Hadamadenya sinsini sira la

Ben, kelenya, nogondemeton kono, nogonsirataama tonw ni nogon ce.

Wari labaarali

- wari labaarasebenw mincogo,

- wari labaarasariyaw labatoli-baara kelenw, musaka kelenw nefoli tondenw ye.

- musaka kelenw (nafama ni na-

"Ofisi" kunnafoni

fantanw),

- yiriwalibaaraw sira la,

d) Yiriwabaaraw sira la

- Malogosi (toni kelen gosili musaka, malo gosilen hake lere kelen kono, malo gosilen hake ni gazuwali litiri kelen ye)

- bōrew lamaracogo

- sannifeere (basikili kelenka baara hake)

- malosi lamaracogo

- malosi kerēnkerēnnenn hake donnen dugu kono.

- malo sannifeere (malo feerelen hake an'a cogoya).

- malo sōrōlen hake dugu fe.

- gakulu ḥana hake ga kelen-kelen kono.

- keneya matarafasiraw (niwakini-dil, dugu saniyabaaraw, dugu dōgōtōrow an'a tinnaminemusow hake, dugu furafeereyōro labaarakogo)

- dugu ka baara kelenw

- kalan sira (balikukalanden jolen hake gaw kono ani muso kalannen hake).

- yiriwabaara hake kalannen gaw kono.

- jurukow ḥenabōcogo (san juru saralen hake).

- sarimisiw ladoncogo

- musow ka baaraw (nakobaara, galadon, malowōrō, ḥosimasin)

- gaw ka wari sōrōlen san kono

- Dugu ka senekeminenw sōrōlen a yere fe.

e) Musaka ketaw

- duguw ka san kelen musaka ketaw ani san nataw musaka ketaw, jatemineni.

- * ḥogōndan ladiyalifenw dibagaw

Ofisi Nizeri be ladiyalifenw di a yere ka wari la ani demen wewew la. Ladiyalifenw be di kene kan.

- * ḥogōndan ḥanaw sugandibagaw Senekela ḥanaw be sugandi jekulu fila de fe. Olu file ninnu ye :

A) dugu kono : Ton ḥenabōcogo

- pariti komite ḥenabōcogo

- dugutigi

- ton sōrō kolosibaga

- ton sannifeere kolosibaga

B) Sekiteri kono

- zoni ḥenabōcoda

- sekiteri ḥenabōcoda

- pariti susēkison ḥenabōcoda

- kumandan

- senekelaw ka delege sekiteri kono.

Dugutōnw ni duguyiriwatōnw ka sugandilibe ke jekulu kelen fe. Dugutōnw ni duguyiriwatōnw joyōrō ye ninnu ye :

- ka ḥogōndan in kunnafoni lase sekiteri yōrō bēs kono

- ka sugandiliklaw demen u ka baara la

- ka tulonkelaw wele ḥenaje in kanma

- ka ḥenajekene labenbagaw demen u ka baara la

- * Dugutōnw be se ka cikela ḥanaw sugandi u yere kōnomogōw la, minnu ka baara n'u ka timinnandiya kera ḥetaasira boli sababu ye dugu kono.

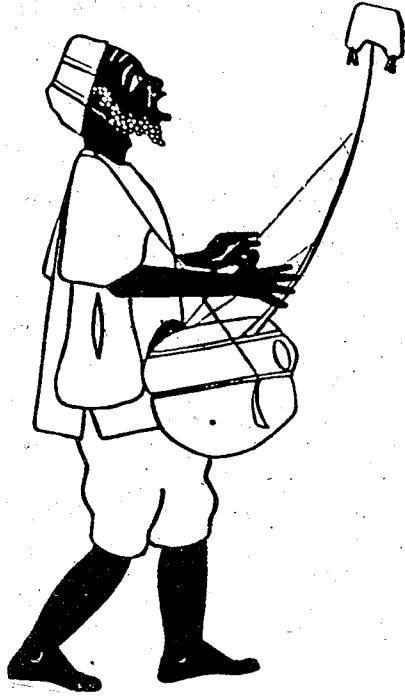

Dugutōnw ni duguyiriwatōnw sigikun ye lafia dili ye dugumogo ce n'a muso bēs ma.

Tulon te sebe sa

Segu dankelen do ka maana

Banbugunji Jara ka bo Banbugu

Nin ye maana ye, maana min dara an balimake Cemogoni Jara ani Bakari Nunkolo Jire fe ka bo Nono.

- Cemogoni ye san caman ke gitarisolo la. Segu solo fola fana don biyernali turupuw kono.

- Ala ye gitarisolo foli nogoya a ma, ka bamanankan walawalali nogoya a nekun kan.

A ka maana caman bora kasetiw kan ka tila k'u bo gafew kono. Nka, banbugunji ka maana yera kasetiw kan nk'a ma ye gafew kono folo.

O la, aw balimake Burama Sogoba ni balikukalan karamogodon ka bo Numanke (Km 20) ye nin maana inta Cemogoni da, k'a bila gafew kono., k'a lase sebenw kerenkerenyoro la (D.P.R.) Nono.

- Bamanaya ke, bamanaya ke Banbugu Nji bamanaya ke

- Bamanaya ke, bamanaya ke banbugu Nji bamanaya ke

- A ye muso do furu bamanaya la, ni ka muso do furu silameya la. Seliwolo tun be banbugu Nji fe, Kolosiw bee tun be banbugu Nji fe nka bolijugu tun be banbugu Nji fe

- Bamanaya ke, bamanaya ke banbugun Nji ye bamanaya ke. Segu sikoro ani balanzandon : balanzan baa naani, balanzan

keme naani, balanzan bi naani, ani balanzan naani, ani balanzan kokurunin kelen. dugulen bee m'o yorodon, sanko dunan nesanji. N'balimaw, n'Ala ye si kalifa an bee lajelen ma, an na men ka maana caman men.

Segu bamanankan do ko :

Ko maa kodon be, nka i ko bee don te.

Masa, kelen tilen te dije ban. Bamananke min togo foto file nin ye ; a taar'i da dibibon ani tilabon ce i ko keeremasa. Sen naani tun t'a fe, ne naani tun t'a fe, bolo naani tun t'a fe, wa a nen tun te fila ye fana. A ma kooro dun, a ma kaana dun, bamananke in taa tun ye banbugu Nji ka bo banbugu n'o sigilen be Segu ni koron ce (Marakala ani Segu ce).

- Dow ko, a sara kelemuguda la, banbugu Nji ma sa kelemuguda la.

- Dow k'a taamato sara,

- banbugunji taamato ma sa.

- Dije fosi te ke ni sababu t'a la.

- Cekoroba kelen tun be anw fe Farabugu. A togo tun ye ko Sidi. Ala ye Sidi son den na, dakabananden. A ye den in togo d'a fa la ko Baba. Mogow k'a ma Sidi ka baba. Fo ka n'a ke, u b'a wele Sidibaba Kulibali. Den ni fa togo jelen. A bange n'a saya ce, san bisaba ni saba. Nk'a sen dorinen Kulusi la, aye dugu bisaba ni saba ci. Owaati la, ni den tun sigila nege koro, fa be soke kelen ani marifa kelen d'a ma. N'a sera k'o ladon sankelen, a be don k'a fa sera musofuru ye. Tuma min na, ni Sidibaba sen donna Kulusi la ; fa ye so san ka d'a ma ani marifa kelen.

- bamananw ko ten

- ko sagajigi min be baa kelen soro, a wolodon be keme duurufari da.

kabini so ni marifa ma san ka di Sidibaba ma, don odon mogowtun be

Tulon te sebe sa

na kangari d'a fa ye. ko n'a m'a janto a den na, a b'u denw kan k'u bana. Tuma min na n'o kera, a ma temen kalo saba kan, Sidibaba nan'a fo a fa ye ko :

- Ne b'a fe ka taa n'sennayaala Fa ko :
- Nint'e baasi ye, o ye kɔrɔlenko ye. Fine bo n'senkɔrɔ te kojugu ye, nka n'te segin, n'segin tuma na, o ye hakilintanya ye.

N'i taara, i kana jine so ko. Ala ka taa-ka-segin nogoya i ma.

Sidibaba bora Farabugu, a galela dugu min na, o waati, o benna nasa-ka faari de ma. Ay'a sɔrɔdugu in maa bɔe taara kungo kɔnɔ fo npogotiginin kelen. Sidibaba nana don dugu da fe fo kana se dugu camance la. A ni se ma ben, ani wulu ma ben jango buna-hadamaden. A kɔnɔna gañña. A ko nin dugu baaden in, ne ka se ka don dugu kɔnɔ fo kana s'a camance la, n'ma maa ye. Sidibaba y'i jo sa, a be ka i jenakala n'a ye maa ye. Npogotigin kelen do tun be dugu in kɔnɔ, o nan'i bo a fa ka bulonda fe ka Sidibaba y'a ka so kan dugu camance la. Sidibaba jeda den in kan, a ko :

- haa, a cogo jena sisan.

baa npogotigi je na i ka ji do solika di n'ma n'kan min.

o nan'i kan to :

nin te baasi ye

Jigin, i ka don du kɔnɔ, dukene camance la,

jifiyen be ye i be ji do soli k'i min.

Tuma min na, n'o kera, Sidibaba ko :

nin kɔrɔ y'a jumen ye e fe?

Otuma ete se ka ji soli k'a di ne ma wa ?

- Npogotiginin in nan'i kanto : e jɔgɔnnanin si te yen ni ne be ji soli ka d'o ma.

- o kuma foli ye Sidibaba dimi fo kan'a teme a hake kan.

Adiminien jiginna ka b'a ka so kan. ka so falamujurū ke ka npogotigini in ti fo k'a kirin. A y'a kirinen ta k'a da kereke tulo la.

Mori wulikonuma de be salamu bila.

Tuma min na n'o kera, npogotigi in jema nana tige k'a to kereke tulo la. A perenn'a kunna ka jininga.

I ba ni fa be min ?

- Npogotigi in nan'i kanto a ma : ne ba ni n'fa b'an ka foro la a ko yala forosira be min ?
- a y'a to kereke tulo la, ka forosira yɔrɔjira Sidibaba la. u taara f'u ka foro la. Npogotigi in y'i to kereke tulo la, ko ne fa ni n'ba file baarake la.

O kelen na sa, Sidibaba jiginna ka bɔ so kan. A ye bugoli min da npogotiginin in kan, a y'o jɔgon fila d'a ba n'a fa kan. jɔni do b'an fe, an b'o wele do dɔnkari. A be woyo i ko nzaban. A y'o bolo fila kari kana n'u ni maa minnenew ye dugu kɔnɔ. U selen dugu kɔnɔ, dununba do b'an fe, n'an k'o ma kunanba. Sidibaba ye kunanba in siri npogotiginin in fa camance

la ni dɔnkari jɔni ye.

Ka kelen ke finsigi ye k'o da ba kunna ka kɔnɔminenw sigi o kan. A tilalen ko, a ko :

wa y'an taa farabugu. Ala y'aw ka farabugu taa nogoya bi.

Hali ni maa wɛre ma taa ne ka kɔnɔ manto, aw ye ne ka kɔnɔ bilabaa bo.

O don denbaw kasibato ye dɔnkili do da.

Ko ne dɔgɔ donna dɔnkari la. ko celataa de ye dɔnkari ye, jɔnibobali.

Dɔnkari daminen kabin'o don. bi dɔnkili te !

Tuma minna n'o kera sa, aa ! n'badenw, bamanake ko :

- Saya don, balo te yen.

- Balo fana don, saya te yen.

U nana se Farabugu. Sidibaba y'a segin kun fo a fa ye ko nkale te don kɔnɔso la de !

(A to be boko nata kɔnɔ)